

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА

Кафедра логопедії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Юрій ЛЯННОЙ

16

» Квітня

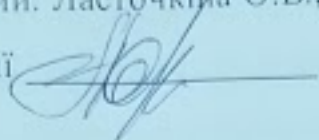
2025

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

«ЛОГОПЕДИЧНИЙ МАСАЖ ЯК СКЛADOVA
СИСТЕМИ ЛОГОКОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ»

СУМИ – 2025

Розробники програми: Ласточкина О.В., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри логопедії

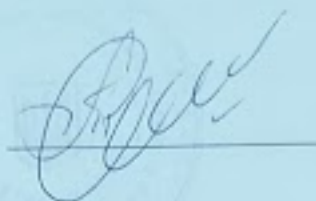

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри логопедії.

Протокол № 14 від «15» квітня 2025 року.

Завідувач кафедри:

Кравченко А.І., к.пед.н., професор

Програма підвищення кваліфікації за спеціальністю 016 Спеціальна освіта *«Логопедичний масаж як складова системи логокорекційної роботи»* спрямована на покращення професійної підготовленості логопедів та інших фахівців.

У результаті вивчення навчальної програми слухачі поглиблюють знання:

- **теоретичні основи:** слухачі отримають знання про фізіологічні основи логопедичного масажу; про вплив прийомів масажу на м'язи артикуляційного апарату, нервову систему та кровообіг; про різні види логопедичного масажу (класичний, зондовий, апаратний); особливості та показання;
- **практичні навички:** слухачі оволодіють різними техніками виконання масажних прийомів; використовувати масажні інструменти та дозувати силу впливу на м'язи; складати індивідуальні програми логопедичного масажу для дітей із різними порушеннями мовлення.

Мета підвищення кваліфікації полягає у поглибленні теоретичних знань та практичних навичок фахівців щодо застосування логопедичного масажу як ефективного методу корекції мовленнєвих порушень у дітей.

Завдання підвищення кваліфікації:

- вивчити анатоμο-фізіологічні особливості мовленнєвого апарату;
- ознайомити з історією та сучасними підходами до логопедичного масажу;
- ознайомитися з протипоказаннями до проведення логопедичного масажу;
- оволодіти різними видами логопедичного масажу (класичний, зондовий, апаратний тощо);
- формувати практичні навички виконання масажу;
- навчитися складати індивідуальні програми логопедичного масажу для дітей з різними мовленнєвими порушеннями;
- розвивати професійну компетентність педагогів у сфері корекції мовленнєвих порушень.

Перелік компетентностей із урахуванням професійного стандарту вчителя-логопеда (Наказ № 401 УДУ імені Михайла Драгоманова від 17.09.2024 р. та Наказ № 104-ОД КПУН імені Івана Огієнка від 18.09.2024 р.), що формує Програма підвищення кваліфікації за спеціальністю 016 Спеціальна освіта «Логопедичний масаж як складова системи логокорекційної роботи»:

1. Знання фізіологічних основ логопедичного масажу (поглиблення знань щодо фізіологічних основ логопедичного масажу та його впливу на мовленнєвий апарат): здатність демонструвати глибокі знання про фізіологічні механізми впливу масажних прийомів на м'язи артикуляційного апарату, нервову систему та кровообіг.

2. Володіння техніками логопедичного масажу (практичне застосування технік класичного, зондового та апаратного логопедичного масажу): здатність кваліфіковано демонструвати та застосовувати різні техніки логопедичного масажу, включаючи класичні прийоми (погладжування, розтирання, розминання, вібрація), зондовий і апаратний масаж.

3. Складання індивідуальних програм логопедичного масажу – методична компетентність (розвиток методичної компетентності у складанні індивідуальних програм логопедичного масажу): здатність здійснювати стислий аналіз порушень мовлення та на його основі розробляти індивідуальні програми логопедичного масажу, враховуючи етіологію, патогенез і клінічні прояви мовленнєвих порушень (дислалія, дизартрія, ринолалія, заїкання, афазія тощо).

4. Інтеграція логопедичного масажу в комплексну логокорекційну роботу – методологічна компетентність (удосконалення методологічної компетентності щодо інтеграції логопедичного масажу з іншими методами корекції мовлення): здатність обґрунтовувати та практично інтегрувати логопедичний масаж у комплексну систему логокорекційної роботи, включаючи артикуляційну та дихальну гімнастику, пальчикові вправи, елементи арт- та музикотерапії, ігрові методи. Розуміння ролі батьків у комплексному корекційному процесі та вміння залучати їх до співпраці.

5. Оцінювально-аналітична компетентність (розвиток оцінювально-аналітичної компетентності щодо оцінювання ефективності застосування

логопедичного масажу): здатність здійснювати спостереження та аналізувати динаміку змін мовленнєвого розвитку дитини в процесі застосування логопедичного масажу.

6. Самоосвітня компетентність (стимулювання самоосвітньої компетентності та прагнення до професійного розвитку у сфері логопедичного масажу): готовність до самостійного поглиблення знань і вдосконалення практичних навичок у сфері логопедичного масажу шляхом вивчення наукової літератури, участі у семінарах, майстер-класах та обміну досвідом із колегами.

Форми роботи: лекційні заняття, семінари-практикуми; самостійна робота.

Форма контролю: презентація індивідуальної програми логопедичного масажу; презентація комплексної програми логокорекції.

ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1

Теоретичні основи логопедичного масажу

1. Історія логопедичного масажу.
2. Фізіологічні основи логопедичного масажу.
3. Анатомія центрального та периферичного мовленнєвого апарату.
4. Види логопедичного масажу та їх характеристика.
5. Показання і протипоказання до проведення логопедичного масажу.
6. Роль логопедичного масажу в системі логокорекційної роботи.

МОДУЛЬ 2

Практичні навички виконання логопедичного масажу

1. Демонстрація прийомів логопедичного масажу: класичний масаж (погладжування, розтирання, розминання, вібрація); зондовий масаж; апаратний масаж (використання вібраційних приладів).
2. Відпрацювання практичних навичок на моделях: відпрацювання прийомів масажу зони голови (зона обличчя, волосяна частина голови, ротова порожнина), шиї, плечового поясу людини; симуляція різних мовленнєвих порушень та підбір відповідних технік масажу.

МОДУЛЬ 3

Складання індивідуальних програм логопедичного масажу

1. Стислий аналіз порушень мовлення.
2. Вибір оптимальних технік масажу для кожного випадку (при дислалії, дизартрії, ринолалії, заїканні, афазії).
3. Складання детального плану проведення сеансів.

МОДУЛЬ 4

Логопедичний масаж у комплексі з іншими методами корекції

1. Комплексний підхід у корекції мовленнєвих порушень: теоретичні основи, принципи, етапи.
2. Артикуляційна гімнастика: види вправ, методики проведення, ефективність.
3. Дихальні вправи: роль дихання в мовленні, види дихальних вправ, їх застосування в логопедії.

4. Пальчикова гімнастика: вплив на розвиток мовлення, різноманітні вправи.
5. Використання елементів арт-терапії в логопедії.
6. Музикотерапія в корекції мовленнєвих порушень.
7. Ігрові методи в логопедії: значення гри в корекційному процесі, підбір ігор.
8. Роль батьків у комплексному корекційному процесі.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

(для навчання обсягом 1 кредиту – 30 навчальних годин)

№ п/п	Тема	Лекц. (год)	Практ. (год)	Самост. (год)
1	Теоретичні основи логопедичного масажу	2	-	-
2	Практичні навички виконання логопедичного масажу	2	4	10
3	Складання індивідуальної програми логопедичного масажу при дислалії	2	4	6
Усього		6	8	16

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

(для навчання обсягом 2 кредити – 60 навчальних годин)

№ п/п	Тема	Лекц. (год)	Практ. (год)	Самост. (год)
1	Теоретичні основи логопедичного масажу	2	-	-
2	Практичні навички виконання логопедичного масажу (різні види, інструментальні засоби)	2	6	10
3	Складання індивідуальних програм логопедичного масажу (різні види порушень мовлення)	4	10	6
4	Логопедичний масаж у комплексі з іншими методами корекції	2	4	4
Усього		10	20	30

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Вакуленко Д.В. Лікувально-реабілітаційний масаж: Навчальний посібник / Л.О.Вакуленко, О.В.Кутакова, Г.В. Прилуцька «Медицина» 2020.568 с.
2. Корольчук А.П., Сулима А.С. Масаж загальний і самомасаж: навчально-методичний посібник для студентів факультету фізичного виховання і спорту. Вінниця: 2018.124 с.
3. Кравченко А.І., Мороз Л.В., Зелінська-Любченко К.О. Корекція тяжких мовленнєвих вад за допомогою акупресури Навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів за напрямом підготовки «Корекційна освіта. Логопедія». Суми, 2015. 252 с.
4. Корекція заїкання у дітей за допомогою акупресури (точкового масажу) / Кравченко А. І., Мороз Л. В., Стахова Л. Л., Кравченко І. В. Суми: ФОП Цьома С.П., 2021. 85 с.
5. Корекція дизартрії у дітей за допомогою акупресури (точкового масажу) / Кравченко А.І., Мороз Л. В., Стахова Л. Л., Кравченко І. В. Суми: ФОП Цьома С.П., 2021. 60 с.
6. Корекція афазії у дітей за допомогою акупресури (точкового масажу) / Кравченко А. І., Мороз Л. В., Стахова Л. Л., Кравченко І. В. Суми: ФОП Цьома С.П., 2021. 57 с.

Додаткова література:

1. Кошелевський Р. Основи дитячої рефлексотерапії. Тернопіль. 2007. 248 с.
2. Корекція ринолалії за допомогою акупресури (точкового масажу) / Кравченко А. І., Мороз Л. В., Стахова Л. Л., Кравченко І. В. Суми: ФОП Цьома С.П., 2021. 57 с.
3. Ласточкіна О.В. Логопедичний масаж: курс лекцій. Навчально- методичний посібник для студентів спеціальності «Корекційна освіта. Логопедія». Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. 80 с.
4. Логопедія: підручник / За ред. М.К. Шеремет. Вид. 3-тє, перер. та доповн. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 776 с.
5. Лопатинська Н.А. Неврологічні основи логопедії. Курс лекцій: навчальний посібник для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта». Київ: Видавничий дім «Слово», 2017. 152 с.